

บทที่ 1

บทนำ

การพัฒนาชนบท เป็นนโยบายหลักของรัฐบาลมาหลายยุคหลายสมัย ถือเป็นภารกิจอันสำคัญและจำเป็นยิ่งของรัฐบาล แต่ประสบการณ์ของการพัฒนาชุมชน นับตั้งแต่ประเทศไทยประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1-4 เป็นเวลากว่า 30 ปี นั้น นักวิชาการหลายฝ่ายต่างลงความเห็นว่า การพัฒนาประเทศที่ผ่านมาประสบความล้มเหลว โดยเฉพาะการกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค ได้เกิดช่องว่างระหว่างคนในเมืองกับชาวชนบทมากขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งนี้เพราะการพัฒนาที่ผ่านมาได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาทางด้านสังคมน้อย ขาดความจริงจังและต่อเนื่อง เรียกได้ว่า ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทางด้านวัตถุมากกว่าจิตใจ ทำให้การพัฒนาประเทศมีความเจริญขึ้นอย่างมากมายทางด้านเศรษฐกิจและมีความทันสมัย สิ่งก่อสร้างที่เป็นโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ เช่น ถนนหนทาง ไฟฟ้า เชื้อนชลประทาน ฯลฯ ได้แผ่กระจายไปเกือบทั่วประเทศ แต่ผลพวงจากการพัฒนาเหล่านี้หาได้ตกถึงมือเกษตรกรผู้ยากไร้ ซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ เกษตรกรที่เคยยากจนอยู่เช่นไร ก็ยังคงยากจนอยู่เช่นนั้น ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศซึ่งอยู่ในชนบทยังเป็นผู้ด้อยโอกาสทางเศรษฐกิจและสังคม ต้องเผชิญกับปัญหาความยากจนมีสุขภาพอนามัยไม่ดี และด้อยการศึกษา หรือที่เรียกว่าอยู่ในวงจรของความยากไร้ ความเจ็บไข้ และความไม่รู้ นอกจากนี้ ประเทศยังต้องประสบปัญหาความเหลื่อมล้ำระหว่างประชาชนในเมืองกับชนบท ปัญหาป่าไม้ถูกทำลายจนสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมผลผลิตต่ำ ปัญหาการตลาด ปัญหาโสเภณีและแรงงานเด็ก ปัญหาแหล่งเสื่อมโทรม ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาความไม่เป็นธรรมในสังคม ปัญหาแรงงานอพยพและปัญหาอื่น ๆ จนเป็นข้อสรุปได้สั้น ๆ ว่า "ผลการพัฒนาชนบทในอดีตมีปัญหาและความผิดพลาดหลายประการ เพราะไม่ได้มุ่งเน้นการพัฒนาคน" แสดงให้เห็นว่าการพัฒนาที่ผ่านมาไม่ประสบความสำเร็จ

ดังนั้น จึงมีผู้ที่พยายามเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาประเทศมากมายหลายวิธี บ้างก็เรียกว่า ยุทธศาสตร์ยุทธวิธี หรือกลยุทธ์ กลวิธี ซึ่งต่างก็เกิดจากความคิดที่จะพัฒนาประเทศให้เกิดความมั่นคง ยั่งยืนโดยยกฐานะความเป็นอยู่ของประชาชนทั้งในเมืองและชนบท

ให้สูงขึ้นพร้อม ๆ กัน และสามารถจัดช่องว่างความแตกต่างระหว่างชาวชนบทให้ได้ และหนึ่งในหลายแนวทางนั้นก็คือ การพัฒนาตามอุดมการณ์แผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง ซึ่งมีเป้าหมายสำคัญอยู่ที่การพัฒนาคน ครอบครัว หมู่บ้าน และชุมชน โดยเห็นคุณลักษณะของการพัฒนาจิตใจ เศรษฐกิจและสังคมไปด้วยกัน เริ่มต้นด้วยการพัฒนาจิตใจคนในหมู่บ้าน เพื่อนำจิตใจที่พัฒนาแล้วไปพัฒนาสังคมและ เศรษฐกิจของหมู่บ้านให้มีความเจริญทั้ง 3 ด้านไปพร้อม ๆ กัน เป็นหมู่บ้านที่พัฒนาตามอุดมการณ์แผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง ซึ่งจะมีความเจริญในด้านจิตใจ สังคม และ เศรษฐกิจแตกต่างกับหมู่บ้านโดยทั่วไปในลักษณะที่มีความเจริญมากกว่าและราษฎรในหมู่บ้านแผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง จะมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีคุณธรรมมากกว่าหมู่บ้านที่ไม่เป็นหมู่บ้านแผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง ซึ่งจะส่งผลให้หมู่บ้านอื่น เห็นความสำคัญในการพัฒนาตามอุดมการณ์แผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง และหากหมู่บ้านสามารถพัฒนาตามอุดมการณ์ได้อย่างเป็นระบบและมีความต่อเนื่องอย่างแท้จริงแล้ว เชื่อได้ว่า การพัฒนาโดยใช้หลักคุณลักษณะนี้จะทำให้การพัฒนาประเทศประสบผลสำเร็จได้อย่างถาวร

จังหวัดอำนาจเจริญ ก็เป็นอีกจังหวัดหนึ่งที่มีความพยายามจะพัฒนาหมู่บ้านให้มีความเจริญทั้งด้านจิตใจ สังคม และ เศรษฐกิจไปพร้อมกัน ถึงแม้จะเป็นจังหวัดน้องใหม่ (จัดตั้งเมื่อวันที่ 2 กันยายน 2536) แต่ก็ได้มีการพัฒนาหมู่บ้านตามอุดมการณ์แผ่นดินธรรม แผ่นดินทองมาตั้งแต่ยังเป็นจังหวัดอุบลราชธานี เรียกได้ว่า มีการพัฒนาตามอุดมการณ์ ตั้งแต่เริ่มแรกที่อุดมการณ์แผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง ถือกำเนิดขึ้นอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2528 โดยมีคณะวิทยากรฝึกอบรมพัฒนาอย่างเป็นระบบ ก่อให้เกิดผลของการพัฒนา มีหมู่บ้านตามอุดมการณ์แผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง เกิดขึ้นมากมาย บางอำเภอเป็นแผ่นดินธรรม แผ่นดินทองทั้งอำเภอ และมีหลายหมู่บ้านที่สามารถนำอุดมการณ์ไปใช้ในการพัฒนาหมู่บ้านจนประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดี หมู่บ้านเจริญก้าวหน้า ประชากรในหมู่บ้านมีความเป็นอยู่ที่ดี มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และสามารถเป็นตัวอย่างของการพัฒนาให้แก่หมู่บ้านอื่น ๆ ที่เดินทางไปเยี่ยมชมและทัศนศึกษาดูงาน จนกระทั่งปัจจุบัน

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในการพัฒนาชนบทนั้นแม้จะได้ยินคำว่า คำตอบอยู่ในหมู่บ้านเสมอ ๆ นั้นแสดงว่าหมู่บ้านเป็นหน่วยการพัฒนาที่สำคัญ ซึ่งไม่ว่าหน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานที่มิใช่ของรัฐ ต่างก็มีความเห็นว่า หากสามารถพัฒนาหมู่บ้านให้มีความเจริญก้าวหน้ามั่นคงได้ นั้นหมายถึงว่า ราษฎรในหมู่บ้านก็จะมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีคุณภาพชีวิตที่ดี และสามารถลดช่องว่างระหว่างคนในเมืองกับคนในชนบทได้ เมื่อพิจารณาชาวบ้านในชนบทจะพบว่า มีรากฐานจิตใจ สังคม และเศรษฐกิจที่พอจะพัฒนาต่อไปได้ ความสำคัญจึงอยู่ที่ว่า จะพัฒนาอย่างไรจึงจะสามารถกระจายความเจริญระหว่างในเมืองกับชนบทได้อย่างเท่าเทียมกัน หรือเกิดความแตกต่างกันน้อยที่สุด และเป็นการพัฒนาประเทศที่มั่นคงยั่งยืนได้ การพัฒนาประเทศในช่วงแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 1-4 ซึ่งเน้นการสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ หรือเรียกได้ว่าเป็นการพัฒนาโดยเน้นทางด้านวัตถุ ที่ผ่านมา ทำให้ศักยภาพของประชาชนในการพัฒนาประเทศตกต่ำลง ประชาชนขาดโอกาสในการพึ่งตนเอง มีความเคยชินกับการรับบริการจากรัฐ มีจิตใจไม่การพัฒนาอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งเป็นภาระของสังคม อีกทั้งการเน้นการพัฒนาด้านวัตถุ ก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมมากมาย เช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาความเสื่อมโทรมทางศีลธรรม ซึ่งเป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เพราะขาดความสมดุลย์ในการพัฒนาในด้านเศรษฐกิจ สังคม และจิตใจอย่างเป็นระบบ และมีความต่อเนื่องอย่างแท้จริง ถึงแม้ต่อมาจะมีการนำแนวความคิดในการพัฒนาชนบทมาใช้อย่างมากหลายแนวทาง แต่ก็ยังมีลักษณะต่างคนต่างทำ เช่น จังหวัดนครราชสีมา มีโครงการโคราชพัฒนา จังหวัดเลยมีโครงการแผ่นดินทอง จังหวัดจันทบุรีมีโครงการหมู่บ้านศีลธรรม จังหวัดอุทัยธานีมีโครงการหมู่บ้านพึ่งตนเอง จังหวัดขอนแก่นมีโครงการหมู่บ้านบวร เป็นต้น โครงการเหล่านี้แม้จะมีชื่อเรียกต่าง ๆ กัน แต่เมื่อประมวลความคิดของการพัฒนาชนบทเหล่านี้แล้ว ก็พอจะสรุปได้ว่ามีอยู่ 3 แนวทางด้วยกัน คือ แนวทางที่เป็นการพัฒนาจิตใจ แนวทางที่เป็นการพัฒนาเศรษฐกิจ และแนวทางที่เป็นการพัฒนาสังคม ซึ่งแนวทางทั้งสามนี้ได้รับการส่งเสริมเข้าด้วยกัน เรียกว่า อุดมการณ์แผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง

การพัฒนาตามอุดมการณ์แผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง ได้เกิดขึ้นในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 ต่อกับฉบับที่ 6 โดยมีนักพัฒนาจำนวนมากดำเนินการพัฒนาหมู่บ้าน และชุมชนอยู่ในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระ

พระเจ้าอยู่หัว ในพระราชพิธีบรมราชาภิเษกว่า "เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม" ซึ่งเป็นการช่วยกันสร้างสรรค์ประเทศไทยให้เจริญทั้งทางโลกและทางธรรม และเมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2528 พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรีในขณะนั้น ก็ได้ขอพระบรมราชานุญาต อัญเชิญพระราชบิดาซึ่งกล่าว มาเป็นอุดมการณ์ชาติไทย โดย "เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม" เป็นที่มาของแผ่นดินธรรม และ "เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม" เป็นที่มาของแผ่นดินทอง

แผ่นดินธรรม หมายถึง ดินแดนที่คนมีคุณธรรม โดยยึดหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือ ประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในศีลธรรม ระเบียบประเพณีอันดีงาม สงบ ร่มเย็น

แผ่นดินทอง หมายถึง ดินแดนที่ประชาชนมีเสรีภาพ ขยันประกอบอาชีพ ทำนุบำรุงแผ่นดินให้อุดมสมบูรณ์ อนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม มีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมให้เจริญรุ่งเรือง มั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

รวมความแล้ว เป็นดินแดนที่ประชาชนมีการพัฒนาสมบูรณ์ พร้อมทั้งทางโลกและทางธรรม หรือทั้งทางวัตถุและจิตใจ กล่าวคือ เป็นแผ่นดินที่ประชาชนมีคุณภาพและคุณธรรม มีความร่มเย็นเป็นสุข สังคมมีความสงบเรียบร้อย มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ เป็นดินแดนที่ประชาชนช่วยกันสร้างสรรค์ให้เจริญทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง และการป้องกันประเทศ

อุดมการณ์นี้เป็นคุณภาพของการพัฒนาจิตใจ เศรษฐกิจและสังคมไปด้วยกัน คือ พัฒนาจิตใจโดยใช้หลักศาสนาธรรม พัฒนาสังคม โดยใช้หลักประชาธิปไตย และพัฒนาเศรษฐกิจ โดยใช้การรวมกลุ่ม (หลักสหกรณ์) เมื่อหมู่บ้านใดที่ได้รับการพัฒนาตามอุดมการณ์แผ่นดินธรรม แผ่นดินทองแล้ว ราษฎรในหมู่บ้านจะมีความพร้อมที่จะพัฒนาตนเอง ครอบครัว หมู่บ้าน และชุมชนของตนให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาตั้งแต่อุดมการณ์แผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง ได้ถือกำเนิดขึ้นอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2528 ถึงปัจจุบัน นานกว่า 10 ปี เป็นระยะเวลาที่นำศึกษาทบทวนว่า การพัฒนาตามแนวทางดังกล่าวได้ผลมากน้อยเพียงใด แตกต่างจากหมู่บ้าน

ทั่วไปหรือไม่อย่างไร โดยเฉพาะในด้านคุณภาพชีวิตของประชาชน มีปัจจัยอะไรบ้างที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในหมู่บ้าน แผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง การดำเนินการพัฒนาตามอุดมการณ์แก้ปัญหาอุปสรรคอะไรบ้าง ประเด็นคำถามดังกล่าวนี้ที่จะแสดงคำตอบ แต่ยังไม่มีการวิจัยอย่างจริงจัง จึงจำเป็นต้องศึกษาเรื่องนี้ขึ้น

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อให้ทราบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในหมู่บ้าน แผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง
2. เพื่อทราบความแตกต่างของคุณภาพชีวิตของประชาชนระหว่างหมู่บ้านแผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง และหมู่บ้านทั่วไป และระหว่างหมู่บ้านแผ่นดินธรรม แผ่นดินทองด้วยกันเอง
3. เพื่อทราบถึงปัญหา อุปสรรค ในการนำแนวทางการพัฒนาตามอุดมการณ์แผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง ไปปฏิบัติในพื้นที่ชนบทไทย
4. เพื่อวิเคราะห์ผลการดำเนินการพัฒนาหมู่บ้านตามอุดมการณ์แผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง

สมมติฐานในการศึกษา

1. หมู่บ้านแผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง มีระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนแตกต่างกับหมู่บ้านทั่วไป
2. หมู่บ้านแผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง ที่มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนแตกต่างกันขึ้นอยู่กับสมรรถนะของผู้นำท้องถิ่น บทบาทของราชการ การมีส่วนร่วมของประชาชน และบทบาทขององค์กรพัฒนาเอกชน (NGO)

วิธีการศึกษา

การทำวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายที่จะแสวงหาข้อเท็จจริง เกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการนำอุดมการณ์แผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง ไปใช้ในการพัฒนาหมู่บ้านในชนบทไทย และค้นหา

ความแตกต่างของการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในหมู่บ้านแผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง กับหมู่บ้านอื่นทั่วไป และความแตกต่างของการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในหมู่บ้านแผ่นดินธรรม แผ่นดินทองด้วยกันเอง จึงแบ่งการศึกษาออกเป็น 4 วิธี ดังนี้

1. การศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร (documentary research) เป็นการศึกษาและค้นคว้าจากหนังสือบทความ วิทยานิพนธ์ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ
2. การวิจัยจากเอกสารข้อมูลที่มีอยู่แล้ว (existing data) โดยการศึกษาจากข้อมูล จปฐ. ของหมู่บ้านที่มีอยู่แล้ว และแบ่งหมู่บ้านที่จะทำการวิจัยออกเป็น 2 ประเภท คือ หมู่บ้านแผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง และหมู่บ้านที่มิใช่แผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง โดยศึกษาเฉพาะกรณีหมู่บ้านในเขตจังหวัดอำนาจเจริญ
3. การสัมภาษณ์เจาะลึก (depth interview) ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานการพัฒนาตามอุดมการณ์แผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง เช่น คณะกรรมการส่งเสริมและประสานการเผยแพร่อุดมการณ์แผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง คณะอนุกรรมการอุดมการณ์แห่งชาติ นักพัฒนาต่าง ๆ ผู้นำท้องถิ่น เป็นต้น เพื่อทราบถึงข้อมูลเชิงเหตุผลและลึกซึ้งกว่าแบบสอบถาม เช่นทัศนคติที่มีต่อการพัฒนา ปัจจัยหรือตัวแปรอื่น ๆ ปัญหาสาเหตุและอุปสรรคในการดำเนินการพัฒนาตามอุดมการณ์แผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง เป็นต้น
4. การวิจัยสนาม (field research) ใช้แบบสอบถาม สัมภาษณ์ราษฎรในหมู่บ้านแผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง เพื่อทราบถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่ต้องการทดสอบในแต่ละหมู่บ้าน

ขอบเขตการศึกษา

ศึกษาหมู่บ้านที่พัฒนาและประกาศเป็นหมู่บ้านแผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง และหมู่บ้านที่ไม่ใช่หมู่บ้านแผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง ในเขตจังหวัดอำนาจเจริญ สำหรับหมู่บ้านแผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง ศึกษาเฉพาะที่เป็นหมู่บ้านแผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง มาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี โดยคัดหมู่บ้าน อพป. ออก ไม่นำมาศึกษาไปด้วย เนื่องจากหมู่บ้าน อพป. มีกฎหมายบังคับใช้เฉพาะ และได้รับงบประมาณในด้านการพัฒนาเป็นพิเศษกว่าหมู่บ้านปกติทั่วไป

นิยามศัพท์

1. อุดมการณ์แผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง หมายถึง แนวอุดมการณ์ที่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้รัฐบาลประกาศรับเอาเป็นกิจกรรมของรัฐ ที่จะปฏิบัติและขยายผลในการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 21 เมษายน 2530 ตามข้อเสนอของคณะอนุกรรมการอุดมการณ์ของชาติ และคณะอนุกรรมการพัฒนาประชาธิปไตย ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ
2. การฝึกอบรมพัฒนาจิตใจ หมายถึง การฝึกอบรม ผู้นำโดยใช้กระบวนการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสังคม ซึ่งเป็นขั้นตอนหนึ่งของกระบวนการพัฒนาตามอุดมการณ์แผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง
3. หมู่บ้านทั่วไป หมายถึง หมู่บ้านที่ได้รับการจัดตั้งตาม พ.ร.บ. การปกครองท้องถิ่น 2457 (ไม่นับหมู่บ้าน อพป.)
4. หมู่บ้านแผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง หมายถึง หมู่บ้านที่ประกาศว่าเป็นหมู่บ้านแผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง มาไม่น้อยกว่า 5 ปี (ไม่นับหมู่บ้าน อพป.)
5. ระดับการพัฒนาหมู่บ้าน หมายถึง ระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามเกณฑ์ จปฐ.
6. สมรรถนะของผู้นำท้องถิ่น คือ ความสามารถในการนำและจูงใจราษฎร ให้ร่วมพัฒนาหมู่บ้าน ได้แก่ ผู้ใหญ่บ้าน พระ ครู
7. การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน ในการดำเนินกิจกรรมด้านต่าง ๆ
8. บทบาทของราชการ หมายถึง การสนับสนุนช่วยเหลือ แนะนำของหน่วยงานราชการ ข้าราชการ ในด้านการให้ความรู้ การจัดการ งบประมาณในการพัฒนาหมู่บ้าน
9. บทบาทองค์กรพัฒนาเอกชน หมายถึง การสนับสนุนช่วยเหลือของหน่วยงานพัฒนาเอกชน ทั้งด้านให้ความรู้ การจัดการ งบประมาณ ในการพัฒนาหมู่บ้าน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงผลที่เกิดขึ้นโดยตรง (effect/outcome) และผลกระทบ (impact) ของการพัฒนาตามอุดมการณ์แผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง
2. ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานพัฒนาตามอุดมการณ์

3. ทราบถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาหมู่บ้านตามอุดมการณ์แผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง
4. ช่วยให้การดำเนินการพัฒนาตามอุดมการณ์แผ่นดินธรรม แผ่นดินทอง เป็นไปในแนวทางที่เหมาะสม เกิดประโยชน์ต่อประชาชน และสังคมประเทศชาติ
5. ได้ผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ อันจะเป็นข้อมูลส่วนหนึ่งที่จะช่วยในการวางแผนพัฒนาสังคมของประเทศ โดยเฉพาะในชนบทไทย ต่อไป